

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudományok (Studii culturale)
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Néprajz

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLD2123 Antropológia II. Vizuális kommunikáció						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Könczei Csilla						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Könczei Csilla						
2.4 Tanulmányi év 2015-2016	II	2.5 Félév	I	2.6. Az értékelés módja	Kollokvium	2.7 A tantárgy típusa	Kö A

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					Óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					28
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					31
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	83				
3.8 A félév össz-óraszám	125				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak) infrastruktúra (pl. szemináriumterem, vetítő, laptop stb.), a szemináriumon való részvétel

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Számítógéppel, vetítővel, táblával felszerelt terem.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Számítógéppel, vetítővel, táblával felszerelt terem.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C.1. A kialakított fogalmi és a módszertani apparátus használata a különböző humán- és társadalomtudományokban C.2. A kulturális alkotások (művészi, nyilvános diszkurzusok, tömegkultúra, szubkultúra, csoportkultúra) komplex elemzése C.3. Szaktudás átadása szóban, írásban, elektronikus médiumban a képzés nyelvén és egy nemzetközi idegen nyelven. C.5. Terepgyakorlat megtervezése, a kulturális örökség védelmezése, a szakmai etika gyakorlása.
Általános kompetenciák	C1.2: szakspecifikus fogalmak és módszerek interdiszciplináris keretben való értelmezése C2.3: a tartalomelemzés módszerének alkalmazása egy kulturális jelenség értelmezése során C3.2: a kulturális információk bemutatására alkalmas kontextusok sajátosságainak/jellemzőinek értelmezése C5.3. a különböző esetekben alkalmas kutatás módszereinek, technikáinak, eljárásainak és eszközeinek felismerése

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az előadások a vizuális kommunikációt társadalmi és kulturális jelenséggént tárgyalják. A nézés folyamatát előbb az érzékelés szintjén elemezzük, majd megvizsgáljuk annak kognitív jellemzőit. Végigkövetjük a vizuális észlelés és a képek valóságértékének történelmi változásait. A vizuális kommunikációt ezek után személyközi interakció vizsgáljuk, rákérdezzünk annak szerepformáló hatására. A kurzus végül a képi beszédmódokra irányítja a figyelmet, rámutat azok konstruáltságára, bemutatja azokat a módszereket, amelyek segítségével lebonthatjuk a sztereotíp képeket.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A hétköznapi vizuális kommunikáció kulturális és társadalmi beágyazottságának a tudatosítása és értelmezése A személyközi vizuális interakciók és az új képfajták, kortárs médiumok használata közötti analógiák és különbségek A vizuális médiumok, az új képfajták, mind társadalmi reprezentációk Alapvető képelemzési módszerek (szemiotikai, pszichoanalitikus, tartalomelemzés, képi diskurzuselemzés) elsajátítása, gyakorlása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés: Mi a vizuális kommunikáció? A vizuális észlelés. A látás, mint fiziológiai, kognitív és kulturális jelenség	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
A mentális kép és a fizikailag előállított kép. Új képfajták és a társadalmi viselkedés. A vizuális észlelés történelmi változásai	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Hétköznapi képkonstrukciók. A szocializáció szerepe a képalkotásban. A proxémika. A néző pozicionálása	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzioik ismertetése)	
Kép és valóság. A kép valóságértékének történelmi változásai	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzioik ismertetése)	
A vizuális kommunikáció, mint személyközi interakció. A kommunikációs aktus, mint a kép referenciája	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzioik ismertetése)	
A vizuális kommunikáció pszichoanalitikus elmélete (Jacques Lacan tükörstádium elmélete, a nézés és a tekintet közötti különbség) Kölcsönösség (reciprocitás) a vizuális kommunikációban. Az egyirányú nézés. Az érzékelés fenomenológiája (Merleau-Ponty)	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzioik ismertetése)	

A vizuális interakciók társadalmi beágyazottsága. A nézés társadalmilag kialakított típusai. A tárgyasítói tekintet	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzíók ismertetése)	
Intézményes tekintettípusok. Szkópikus rezsimek. Az ellenőrző tekintet	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzíók ismertetése)	
Spektákulum és modernitás. A társadalmi tér vizuális modelálása	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzíók ismertetése)	
Reprezentáció: önreprezentáció és mások reprezentációja	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Az előállított képek társadalmi jelentései. Az előállított képek a társadalom működésében	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzíók ismertetése)	
A képi beszédmodok (diskurzusok)	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzíók ismertetése)	
A sztereotíp képek	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés, recenzíók ismertetése)	
Konklúziók, összefoglalás	Előadás és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	

Könyvészet

Kötelező szakirodalom

BARTHES, Roland

1985 *A világoskamra. Jegyzetek a fotográfiáról.* Fordította: Ferch Magda. Európa Könyvkiadó. Budapest (1980 *La chambre claire. Note sur la photographie.* Éditions du Seuil)

BELTING, Hans

2003 *Kép-antropológia. Képtudományi vázlatok*

BELTING, Hans

Kép, médium, test: az ikonológia új megközelítésben. Apertúra. Filméleti és filmtörténeti szakfolyóirat

<http://apertura.hu/2008/osz/belting> (2012. szeptember)

BLACK, Max

1982 A reprezentáció természete. In: Horányi Özséb (szerk.) *A sokarcú kép.* Válogatott tanulmányok, Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest, 80-99.

BLASKÓ Ágnes - MARGITHÁZI Beja (szerk.)

2010 *Vizuális kommunikáció – Szöveggyűjtemény.* Typotex Kiadó, 2010

BOURDIEU, Pierre

1982 A fénykép társadalmi definíciója, In: HORÁNYI Özséb (szerk.): *A sokarcú kép. Válogatott tanulmányok,* Budapest, 226-244.

BUGLYA Sándor: *A film formanyelve (Fejezetek a film történetéből, 1 rész).* Mozgókép szöveggyűjtemény. G – portál.

<http://mediamania.portal.hu/qindex.php?pg=27952054&nid=5944228> (2012. január)

GOMBRICH, E. H.

1972 *Művészet és illúzió. A képi ábrázolás pszichológiája,* Gondolat, Budapest (1959 *Art and Illusion.* Published by Phaidon Press Ltd., London)

HALL, Edward T.

1987 *Rejtett dimenziók.* Harmadik kiadás. Gondolat. Budapest. Fordította: Falvay Mihály (1966 *The Hidden Dimension.* Anchor Books, Doubleday, New York)

HALMER dr. Nikolaus

1988 A szubjektum decentralálása: Jacques Lacan. *Bevezetés a filozófiába,* ed. Fürst, Maria. ELTE és IKON (141-142.)

HORÁNYI Özséb

2003 Bevezetés. In: Uő (szerk.) *A sokarcú kép.* Válogatott tanulmányok a képek logikájából, 2. módosított kiadás, Typotex, Budapest, 9-21.

KOVÁCS Éva - ORBÁN Jolán - KASZNÁR Veronika (szerk.)

2009 *Látás, tekintet, pillantás. A megfigyelő lehetőségei.* Gondolat Kiadó, PTE BTK

KUNT Ernő

1987 Vizuális folklór – vizuális antropológia. In: *Népi kultúra – Népi társadalom.* Akadémiai, MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest

PANOFISKY, Erwin

1984. *A jelentés a vizuális művészetekben.* Gondolat

PETERNÁK Miklós

1993 *Új képfajtákról.* Balassi Kiadó, Budapest

RÓKA Jolán

1994 A vizuális manipuláció szerepe az imázsteremtésben. *Jelkép. Kommunikáció, közvélemény, média.* 2. sz. 36-41.

SEARLE, John R.

2003 A képi reprezentáció. In: Horányi Özséb (szerk.) *A sokarcú kép.* Válogatott tanulmányok a képek logikájából, 2. módosított kiadás, Typotex, Budapest, 205-226.

SONTAG, Susan

1981 *A fényképezésről,* Debrecen

Ajánlott szakirodalom (áttekintésre kötelező)

ARNHEIM, Rudolf

1979 *A vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája* (Új változat) Fordította Szili József és Tellér Gyula. Gondolat. Budapest (1974 Art and Visual Perception. A Psychology of the Creative Eye. The new version. University of California Press, Berkeley&Los Angeles)

ASKEW, Kelly

2002 Introduction. In: *The Anthropology of Media. A Reader*, eds. Kelly Askew&Richard r. Wilk, Blackwell Publishers, 1-13.

BALOGH Jenő

1990 A vizuális ítélet lélektani, pedagógiai módszertani megközelítésben. Akadémiai kiadó, Budapest

BANKS, Marcus

2001 Visual Methods in Social Research. Sage

BRIGGS, Asa – BURKE, Peter

2004 *A média társadalomtörténete Gutenbergtől az internetig*. Bp. Napvilág Kiadó

BURKE, Peter

1999 *Az olasz reneszánsz*. Osiris

DOY, Gen

1995 Women, Class and Photography: the Paris Commune of 1871. In: *Seeing and Consciousness. Women, Class and Representation*. Berg Publishers Ltd UK. 82-106.

EVANS, Jessica – HALL, Stuart (eds.)

1999 *Visual Culture: The Reader*. Sage

GREGORY, Richard L.

1973 *Az értelmes szem*. Fordította Székely András. Gondolat. Budapest (1970 The Intelligent Eye. Weidenfeld et Nicolson 5. Winsley Street London W.I.)

HALL, Stuart (ed. by)

1997 *Representation. Cultural Representations and Signifying Practices*, Sage, The Open University.

HOCKINGS, Paul (ed.)

1995 *Principles of Visual Antropology*. 2nd ed., Mouton de Gruyter, Berlin, New York.

KÖNCZEI Csilla

1997 És voltak ezek a jelvények, a pálcá, a lapocka... A háromfalusi borica rituális eszközeinek kepi használata. *Korunk* 12. 63-76.

1999 Despre constituirea iluziei de autenticitate în filmul documentar. *Caietele Tranzitiei*. Revista Institutului de Studii Posttotalitare și a Institutului de Antropologie Culturală. Cluj. (233-234.)

LACAN, Jacques

1979 What is a Picture? Of the Gaze (From the XI Seminars of Jacques Lacan) Penguin. (105-119)

LINCOLN, Bruce

1992 *Discourse and the Construction of Society. Comparative Studies of Myth, Ritual, and Classification*. New York, Oxford. Oxford University Press

McLUHAN, Marshall

2001 A Gutenberg-galaxis. A tipográfiai ember létrejötte. Budapest, Trezor Kiadó (The Gutenberg Galaxy. The Making of Typographic Man. University of Toronto Press, 1962)

McLUHAN, Marshall

1964 Understanding Media: The Extensions of Man. Routledge & Kegan Paul, London.

McLUHAN, Marshall

2002 The Medium is the Message. In: *The Anthropology of Media. A Reader*, eds. Kelly Askew&Richard r. Wilk, Blackwell Publishers, 18-26.

MERLEAU-PONTY, Maurice

1993 A látható és a láthatatlan. *Kép-Képiség*. Atheneum 1993/4. I. kötet. szerk. Bacsó Béla. T-Twins Kiadó

MIKLÓS Pál

1979 *Vizuális kultúra*. Magvető Könyvkiadó

NELSON, Robert S. Nelson (editor)

2000 *Visuality Before and Beyond the Renaissance. Seeing as Others Saw*. University of Chicago. Cambridge University Press

PINK, Sarah

2002 *Visual Ethnography. Images, Media and Representation in Research*. Sage Publications, London, Thousan Oaks, New Delhi.

2004 Introduction: situating visual research In: Pink, Sarah – Kürti László – Afonso, Ana Isabel (eds.) *Working Images. Visual Research and Representation in Ethnography*. Routledge, London, New York, 1-13.

RADNÓTI Sándor

1994 A másolat. *Café Babel* 4. 14-32.

SEARLE, John R.

2003 A képi reprezentáció. In: Horányi Özséb (szerk.) *A sokarcú kép*. Válogatott tanulmányok a képek logikájából, 2. módosított kiadás, Typotex, Budapest, 205-226.

SILVERMAN, Kaja

4. The Gaze. 5. The Look 6. The Screen. *The Threshold of the Visible World*. Routledge. New York and London. (151-202.)

SREBERNY-MOHAMMADI, Annabelle

2002 The Global and the Local in International Communications In: *The Anthropology of Media. A Reader*, ed. by Kelly Askew and Richard R. Wilk, Blackwell, 337-356.

TAGG, John

1999 Evidence, truth and order: a means of surveillance. In: *Visual culture: The Reader*. Ed by Jessica Evans and Stuart Hall. Sage London with the Open University. 244-273.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Módszertani bevezető :	A munkamenet megbeszélése, a munka elosztása. A diákok a képelemzés módszereit évközbéli dolgozatok formájában próbálhatják ki. A dolgozatokat a szemináriumokon szóban is be kell mutatni, egy hand-out vagy power-pointos bemutató kíséretében. Az elemzések tárgyát alkotó képeket a diákok saját maguk választják ki és a szakirodalmat alkalmazva a következő szempontok szerint értelmezik azokat.	
A képkészítés, mint társadalmi interakció. Az "eredeti történet", mint a kép referenciája	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A szemiotikai képelemzés	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A tartalomelemzés	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Az ikonográfiai elemzés	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A képi beszédmodelemzés (1)	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A képi beszédmodelemzés (2)	Képelemzés a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Könyvészet BANKS, Marcus 2001 Visual Methods in Social Research. Sage BARTHES, Roland 1985 <i>A világoskamra. Jegyzetek a fotográfiáról</i>. Fordította: Ferch Magda. Európa Könyvkiadó. Budapest (1980 <i>La chambre claire. Note sur la photographie</i>. Éditions du Seuil) BELTING, Hans 2003 <i>Kép-antropológia. Képtudományi vázlatok</i> BELTING, Hans Kép, médium, test: az ikonológia új megközelítésben. Apertúra. Filméleti és filmtörténeti szakfolyóirat http://apertura.hu/2008/osz/belting (2012. szeptember) BERGER, John 1995 "Ways of Seeing": Based on the BBC Television Series: Based on the BBC Television Series. Penguin Books BLACK, Max 1982 A reprezentáció természete. In: Horányi Özséb (szerk.) <i>A sokarcú kép. Válogatott tanulmányok</i>, Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest, 80-99. BLASKÓ Ágnes - MARGITHÁZI Beja (szerk.) 2010 <i>Vizuális kommunikáció – Szöveggyűjtemény</i>. Typotex Kiadó, 2010 BOURDIEU, Pierre 1982 A fénykép társadalmi definíciója, In: HORÁNYI Özséb (szerk.): <i>A sokarcú kép. Válogatott tanulmányok</i>, Budapest, 226-244. BUGLYA Sándor: <i>A film formanyelve (Fejezetek a film történetéből, 1 rész)</i>. Mozgókép szöveggyűjtemény. G – portál. http://mediamania.gportal.hu/gindex.php?pg=27952054&nid=5944228 (2012. január) EVANS, Jessica – HALL, Stuart (eds.) 1999 <i>Visual Culture: The Reader</i>. Sage GOMBRICH, E. H. 1972 <i>Művészet és illúzió. A képi ábrázolás pszichológiája</i>, Gondolat, Budapest (1959 <i>Art and Illusion</i>. Published by Phaidon Press Ltd., London) HALL, Edward T. 1987 <i>Rejtett dimenziók</i>. Harmadik kiadás. Gondolat. Budapest. Fordította: Falvay Mihály (1966 <i>The Hidden Dimension</i>. Anchor Books, Doubleday, New York) HALL, Stuart (ed. by) 1997 <i>Representation. Cultural Representations and Signifying Practices</i>, Sage, The Open University. JOLY, Martine 1998 <i>Introducere în analiza imaginii</i>. Traducerea: Mihaela Mazilu. Editura All Educational S.A. București		

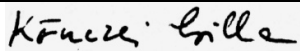

PANOFKY, Erwin
 1984. *A jelentés a vizuális művészetekben*. Gondolat
 PETERNÁK Miklós
 1993 *Új képfajtákról*. Balassi Kiadó, Budapest
 RÓKA Jolán
 1994 A vizuális manipuláció szerepe az imázsteremtésben. *Jelkép. Kommunikáció, közvélemény, média*. 2. sz. 36-41.
 ROSE, Gillian
 2001 *Visual Methodologies, An Introduction to the Interpretation of Visual Materials*, Sage Publications, London-Thousand Oaks-New Delhi.

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy összhangban van a miskolci, pécsi, budapesti egyetemeken tanított, hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával, ugyanakkor arra is figyel, hogy olyan általános elemzési képességeket adjon át a diákoknak, amit később is tudnak hasznosítani

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A szakirodalom bemutatása	Recenziók készítése, bemutatása	25%
10.5 Szeminárium / Labor	Feladatok megoldása a félév során	Kollokvium, írott elemzések formájában	75%
10.6 Minimális követelmények			
Az alapfogalmak elsajátítása A vizuális kommunikáció és az előállított képek értelmezésének és elemzésének a képessége Egyes kulturális és társadalmi jelenségek hétköznapiakra vonatkoztatása			

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	Semnătura titularului de curs practic
11.3.2019			
Data avizării în departament	Semnătura Directorului de Departament		
14.03.2019			
Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății	